

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericescă, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCÓLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Regulament

pentru administrarea afacerilor epitropesci.

I. Dispozițiuni generale.

§. 1. Parochia, protopresbiteratul, eparchia și metropolia administreză toate averile lor bisericesci, școlare și fundamentale în mod autonom pe temeiul statutului organic și al dispozițiunilor din regulamentul present, și în fine în sensul regulamentelor speciale ale singuraticelor eparchii prevădute în acest regulament, și sub controlul și inspecțiunea autorităților superioare.

§. 2. Autoritatea superioară eserciază controlul și inspecțiunea peste averea bisericescă.

§. 3. Pentru toate daunele cauzate prin administrare necorectă sau culpósă a organelor instituite pentru administrarea averilor bisericesci, școlare și fundamentale, sau prin neglijență și culpositate în control și inspecțiune, întreaga responsabilitate materială o pórta organele și corporațiunile încredințate cu administrarea, controlul și inspecțiunea.

§. 4. Administrarea, asigurarea și fructificarea tuturor fondurilor și fundațiunilor, precum și folosirea tuturor acelorora se reguléză în prima linie prin dispozițiunile fundatorilor și în sensul eventualelor litere fundamentale ér în lipsa acelorora se reguléză conform dispozițiunilor din regulamentul present.

§. 5. Tóte edificieele bisericesci, școlare și fundamentale trebuie asigurate contra focului.

Averile bisericesci, școlare și fundamentale se administreză și se folosesc după natura lor și în sensul statutelor sau regulamentelor speciale în vigóre.

§. 6. Avera imobilă nu se póte instrăina sub nici un feliu de titlu și nu se póte însărcina fără aprobarea autorităților superioare; această dispozițiune se aplică și la toate casurile de cumpărare de immobili.

§. 7. Toți credincioșii sunt datori a contribui la acoperirea trebuințelor bisericeii și a organismului bisericesc.

II. Afaceri epitropesci în parochiă.

A. Comitetul parochial.

§. 8. Parochia ca comună bisericescă își administreză afacerile economice și toate averile sale sub controlul și inspecțiunea autorităților superioare, în conformitate cu statutul organic și cu regulamentele sau statutele speciale în vigóre. prin comitetul parochial, care este totodată și reprezentantul legal al comunei bisericesci.

Comuna bisericescă în sensul §-lui 17 din statutul organic în toate afacerile epitropesci este reprezentată prin președintele comitetului parochial.

În cas de proces de desdaunare în contra membrilor comitetului parochial, dreptul de actorat îl eserciteză consistoriul eparchial prin președintele său.

§. 9. Dreptul și datorințele comitetului parochial în afaceri epitropesci sunt:

a) A inventa averea mișcătoare și nemișcătoare a bisericeii, școlei și a fondurilor, și a o ține în evidență. Acest inventariu se compune în trei exemplare, dintre cari unul se păstrează la epitropia parochială, al doilea la comitetul parochial, ér al treilea la consistoriul eparchial.

b) A îngriji pentru întregitatea averilor mișcătoare și nemișcătoare ale bisericeii, școlei și fondurilor.

c) A păstra în stare bună edificieele bisericesci, școlare și fundamentale.

d) A provede biserica cu trebuincioșele icóne, vase sfințite, cărți și alte aparate pentru servițiul divin, și șcóla cu mobilele și aparatele necesare învățământului

e) A afla mijlócele trebuincioșe pentru edificarea și repararea bisericeii, școlei, casei parochiale și a altor edificii proprii ale fondurilor și a face în această privință propunerile necesare către sinodul parochial.

f) A tracta și a afla mijlócele, ce se recer la dotațiunea parochului, capelanului, diaconului, profesorilor și învățătorilor și a raporta despre aceste sinodului parochial.

g) A stabili condițiunile, ce trebuie să le observe, epitropii la esarendarea sau alt mod de folosire a reabilităților bisericesci, școlare și ai fundațiunilor.

h) A stabili modalitatea de elocare a banilor disponibili ai bisericeii, școlii și fundațiilor.

i) A face proiect de buget (preliminariu) de venit și spesele de lipsă la susținerea bisericeii, școlii, fondurilor și a tuturor așezămintelor bisericești din parochia protopresbiterat și eparchia, și spre acest scop a face și proiect de repartitii.

l) A examina cu finitul anului rațiociniul epitropiei parochiale.

m) A sprijini pe copiii săraci întru frecventarea școlii parochiale, prin prevederea lor cu îmbrăcăminte și cu cărți școlare.

n) A înființa și susține biblioteca parochială pentru înlesnirea cetirii de cărți folosite.

o) A debate și decide cu vot nominal toate chestiunile de cumpărare, vânzare sau de însărcinare a averilor imobile ale bisericeii, școlii și fondurilor.

p) A tracta și a decide asupra tuturor chestiunilor, cari tind la bunăstarea și progresul economic al parochiei.

r) A stabili statute speciale de administrare a averilor parochiei în cadrul statutului organic și al regulamentelor existente.

s) A face la finea anului raport general către sinodul parochial despre întreaga sa activitate din decursul anului.

§. 10. Toate deciziunile și propunerile comitetului parochial enumerate în punctele 1, 5, 6, 9, 10, 13, 14 și 15 înainte de executare trebuie substernute la sinodul parochial prin oficiul parochial pentru examinare și primire și de aci pe calea oficiului protopresbiterat la consistoriul diecesan pentru reviziune și aprobare.

§. 11. Comitetul parochial poartă totă răspunderea materială pentru buna administrare a averii încredințate lui, și este dator să restituie parochiei toate daunele cauzate prin administrare incorectă sau culpabilă și în fine prin neglijența controlului și a supravegherii convenite.

§. 12. Comitetul parochial scontrăză cassa parochială de câte-ori află, că este de lipsă; este dator însă să scontraze cassa cel puțin de două ori în un an.

§. 13. Nici un membru al comitetului parochial nu poate participa la ședințele comitetului, în cari se tractează de interesele sale private, sau ale soției, tatălui, fiului, moșului, nepotului, socrului sau ale ginerelui său.

§. 14. În casuri de neglijență sau grave abuzuri, constatate în administrare, consistoriul eparchial este îndreptățit a suspenda și eventual a amova comitetul parochial pe cale disciplinară, rămânând însă prin acesta neatinsă întreaga responsabilitate materială a comitetului de a restitui parochiei daunele cauzate.

În cas de suspendare a comitetului și în cas de necesitate, consistoriul prin organul seu este în drept să institue în mod provisoriu o comisiune pentru conducerea afacerilor parochiale până la definitivă decizie a cauzei de suspendare, eventual până la alegerea altui comitet.

Acest drept îi compete consistoriului și în cazul, când în cutare parochia a devenit imposibilă din orice motive grave alegerea și constituirea în mod legal a comitetului parochial.

B. Epitropia parochială.

§. 15. Epitropii parochiali sunt acei bărbați din parochia, cărora li se conrede și cari manipulează întreaga avere bisericească, școlară și fundațională a parochiei.

§. 16. Chiămarea, dreptul și datorințele epitropilor parochiali în special sunt:

a) A primi dela comitetul parochial pe lângă inventariu totă averea mișcătoare și nemișcătoare a bisericeii, școlii și fondurilor, și a o administra după concludul sinodului și al comitetului parochial, și în înțelesul regulamentelor, eventual al statutelor speciale de administrare.

b) A păstra într'o ladă de fier cu 3 chei averea mișcătoare a bisericeii, școlii și a fondurilor precum sunt bani și alte hârtii de valoare. Dintre cele 3 chei ale cassei parochiale se va păstra câte una la câte un epitrop.

Unde sunt numai 2 epitropi, acolo a treia cheie se va păstra la paroch, ér unde sunt mai mulți parochi, se va păstra la parochul designat prin comitet.

La deschiderea și închiderea cassei se recere prezența tuturor persoanelor, cari au cele 3 chei de a cassă, și acestea sunt în solid răspundătoare pentru starea cassei.

c) A duce un protocol despre percepții și erogații.

d) A duce un jurnal despre starea averii parochiale în 2 exemplare, dintre cari unul se așodă în cassă, ér celalalt rămâne la epitropi.

e) Cu finea fie-cărui an a depune înaintea comitetului parochial rațiociniul documentat despre venitele și spesele bisericești, școlare și fundaționale.

f) A nu face nici o erogațiune nepreleminată, fără imputernicirea comitetului sau a sinodului parochial.

g) A priveghia ca edificiele bisericești școlare și fundaționale, precum și curtea bisericeii, a școlii și a cassei parochiale asemenea și cimiteriul să fie în stare bună.

h) A plăti regulat salariile personalului bisericesc și școlariu, precum și ajutoarele persoanelor sărace și ale stipendistilor.

i) A face și a prezenta comitetului parochial propuneri și proiecte pentru administrarea averilor, pentru crearea de fonduri, pentru sporirea averilor și a venitelor, și în general pentru bunăstarea și progresul economic al parochiei.

§. 17. Epitropii parochiali sunt îndatorați a supune sub reviziune și scontrare cassa parochială, de câte-ori o va cere acesta comitetul parochial, protopresbiterul, sau comisariul consistorial.

În special protopresbiterul este obligat a revedé în fiecare an inventariul și socoțile epitropesci și a scontra cassa parochială cel puțin odată pe an.

§. 18. Epitropii parochiali sunt responsabili pentru buna administrare a averilor și a venitelor parochiale în sensul acestui regulament și amésurat dispozițiilor comitetului și sinodului parochial, și al eventualelor statute speciale de administrare, și totodată sunt obligați, să restituie comunei parochiale toate daunele cauzate prin o administrare necorectă sau contrară cu dispozițiunile de față sau și în fine prin neglijență sau calpitate.

§. 19 Dispozițiunile cuprinse în §. 13 al regulamentului de față privitoare la suspendarea, amovarea și responsabilitatea materială a comitetului parochial, precum și la instituirea unei comisii provisorie de administrare, și în fine la urmărirea disciplinară a comitetului, se aplică și au deplină valoare și față de epitropia parochială.

În cazul, când protopresbiterul în decursul reviziunii și scontrării casei parochiale constată o fraudă evidentă, protopresbiterul este îndreptățit a suspenda epitropia parochială în mod preventiv și a institui o comisiune provisorie pentru administrarea casei parochiale, este dator să facă despre toate acestea imediat raport către senatul epitropesc consistorial pentru afacerea ulterioară competentă.

§. 20. În toate cauzele de responsabilitate materială și de restituire a daunelor contra comitetului și a epitropiei parochiale, decide senatul epitropesc al consistoriului eparchial ca for judecătorească în prima instanță, ér în cas de apelată decide consistoriul metropolitan ca for suprem în ultima instanță conform §-lui 29 din acest regulament.

§. 21. Tóte dispozițiunile relative la comitetul și epitropia parochială se aplică și la comitetul și epitropia școlară instituită prin §. 28. din statutul organic.

C. Sinodul parochial.

§. 22. Sinodul parochial formeză organul superior de administrare și control în toate afacerile epitropesci ale parochiei.

§. 23. În special și în conformitate cu statutul organic și dispozițiunile de față agendele sinodului parochial sunt:

- a) Revisuirea inventariului averilor din parochiă.
- b) Examinarea și primirea proiectelor comitetului parochial relative la edificarea, repararea, séu inzestrarea bisericeii, școlii, casei parochiale și a altor edificii bisericesci, școlare și fundaționale.
- c) Examinarea și primirea proiectelor comitetului parochial relative la înființarea și susținerea fondurilor destinate spre scopuri bisericesci, școlare și fundaționale.
- d) Examinarea și primirea proiectelor comitetului parochial relative la dotațiunea parochului, capelanului, diaconului, profesorilor, învățătorilor și a celuilalt personajiu trebuincios.
- e) Examinarea și primirea proiectului de budget, precum și a proiectului de repartiziuni prezentat prin comitetul parochial.
- f) Revisiunea și încuviințarea rațiociniului epitropesc.
- g) Deciderea asupra propunerilor comitetului parochial relative la cumpărarea, vândărea séu însărcinarea averilor imobile ale parochiei.
- h) Examinarea și deciderea asupra propunerilor comitetului, cari privesc bunăstarea și progresul economic al parochiei.
- i) Priveghiarea, ca epitropia și comitetul parochial să-și împlinescă toate datorințele conform stat. org. și în înțelesul regulamentelor séu statutelor în vigore.

l) Examinarea și încuviințarea proiectelor de statute speciale prezentate de comitetul parochial pentru administrarea averilor și a venitelor parochiei.

m) Substernerea din oficiu a tuturor deciziunilor proprii luate în obiectele aci înșirate la senatul epitropesc al consistoriului, spre revisiune și aprobare.

Substernerea se face prin oficial parochial pe calea oficiului protopresbiteral.

§. 24. Se enunță, că în toate casurile, când venitele normale și eventual contribuiriile benevole nu sunt suficiente pentru acoperirea speselor budgetare, lipsa se suplinese prin repartiziune asupra credinciosilor.

Drept basă la repartiziuni servește numărul parochianilor și de regulă darea directă de stat, ér în comune urbane și deosebitele stări sociale și de venituri speciale

§. 25. Tóte averile și veniturile, precum și cassa parochială se administreză conform stat. org. și în deosebi în înțelesul statutelor locale aprobate prin sinodul parochial și consistoriul eparchial, séu în lipsa unui asemenea statut se administreză în sensul regulamentelor și dispozițiunilor consistoriului eparchial.

III. Afacerile epitropesci în protopresbiterat.

§. 26. Averele fondurilor și fundațiunile tractului protopresbiteral se administreză conform normelor și dispozițiunilor stabilite în capitlul II al regulamentului de față.

În toate afacerile epitropesci ale protopresbiteratului, sinodul, comitetul și epitropia protopresbiterală au aceleași drepturi și aceleași datorințe, și peste tot același cerc de activitate, precum și aceeași responsabilitate materială, ce o au aceste corporațiuni în parochiă.

§. 27. În cas, când venitele nu sunt suficiente pentru acoperirea trebuințelor comune ale tractului protopresbiteral în rëndul bugetului proiectat de comitetul, votat de sinodul protopresbiteral, și aprobat de consistoriul eparchial, se enunță, că lipsa se acopere din contribuiriile parochiilor aparținătoare protopresbiteratului în măsură proporționată.

IV. Afacerile epitropesci în eparchiă.

§. 28. Averele, toate fondurile și fundațiunile proprii ale eparchiei, séu cari sunt puse sub îngrijirea eparchiei se administreză prin senatul epitropesc al consistoriului eparchial sub controlul și inspecțiunea sinodului eparchial.

§. 29. Senatul epitropesc administredă toate averile, fondurile și fundațiunile eparchiei pe temeiul dispozițiunilor și cu toate drepturile și datorințele cuprinse în §-ii 132—137, din statutul organic și în sensul regulamentelor séu statutelor speciale deja create, séu cari se vor crea în fiecare eparchie prin sinodul eparchial între marginele acestui regulament.

În consecuență și în conformitate cu dispozițiunile din §-ii 87, 96 și 132 ai statutului organic, se enunță și se recunoște dreptul fiecărei eparchii de a vota în cadrul dreptului séu de autonomie și în mod definitiv regulamente, séu statute speciale, norme și instrucțiuni atât pentru administrarea tuturor averilor și a casei eparchiale, cât și pentru administrarea averilor și casselor parochiale

și protopresbiterale pe lângă aprobarea din partea sinodului, respective a consistoriului eparchial.

§. 30. În casuri de urmărire contra membrilor asesori ai senatului epitropesc pentru daune cauzate în averea eparchiei prin neglijența său culpositatea lor, precum și pentru daunele cauzate în averile parohiei și a protopresbiteratelor prin neglijența controlului și inspecțiunii datorite, membri asesori judecați prin consistoriul eparchial la restituirea daunelor au drept de apelată la consistoriul metropolitan în termen de 14 zile, susținându-se și garantându-se însă și până la deciderea definitivă a cauzei toate drepturile de asigurare a daunelor pe cale judiciară civilă în favorul casei contra persoanelor aflate culpabile.

Aceste dispozițiuni se aplică și în toate casurile de restituire a daunelor cauzate în averea parohiilor și a protopresbiteratelor prin administrare necorectă, neglijență sau culpositate a membrilor comitetului său epitropiei parohiale și protopresbiterale, cari de asemenea au drept de apelată la consistoriul metropolitan contra judecării consistoriului eparchial ca senat epitropesc, prin carea sunt declarați vinovați și judecați la restituirea daunelor în favorul casei parohiale sau protopresbiterale.

Afară de casurile apelabile în sensul regulamentului present, în toate celelalte afaceri epitropesci și de administrare a tuturor averilor eparchiei, protopresbiteratelor și a parohiilor senatul epitropesc al consistoriului eparchial ca organ administrativ și judecătoresc decide în mod final cu eschiderea a ori-ce drept de apelată

§. 31. Pe lângă sfera sa de activitate normată în §-ii 132—136 și în conformitate cu dispozițiunea din stat. org. §. 7., senatul epitropesc al consistoriului are dreptul și datorința de revisiune și aprobare eventualminte de respingere sau modificare a tuturor decisiunilor sinodului parochial și protopresbiteral, aduse în formă legală în toate chestiunile de administrare a averii și casei parohiale și protopresbiterale, cari în sensul regulamentului present sunt avisate la competența sa, în special i compete dreptul de revisiune și aprobare a inventariului, a rațiociniilor anuale și a proiectelor de buget ale parohiilor și protopresbiteratelor.

Spre acest scop inventariul, rațiociniile și proiectele de buget se subștern în fiș-care an din oficiu la senatul epitropesc eparchial spre revisiune și aprobare.

În cas de neglijență sau de întârziare nejustificată a acestei substernerii, senatul epitropesc eparchial are dreptul și datorința, de a ordina și efectuarea cele de efectuit prin un comisariu al său esmis pe spesele organelor sau corporațiunilor neglijente.

§. 32. Afându-se în ordine, senatul epitropesc aprobă inventariul, rațiociniul și proiectul de buget și totodată dă absolutoriul comitetului și epitropiei parohiale și protopresbiterale.

§. 33. Consistoriul eparchial, ca senat epitropesc, scontează casele parohiale prin protopresbiter de câte ori acesta vizitează parohiile, necondiționat însă protopresbiterul este îndatorat să sconteze cassa parochială cel puțin odată în an.

Afară de acesta, același consistoriu are drept să sconteze casele parohiale și protopresbiterale prin un esmis din sirul său prin alt comisariu, de câte ori află și crede, că este de lipsă scontarea.

V. Afacerile epitropesci în metropolă.

§. 34. Avera, fondurile, fundațiunile și toate venitele metropoliei le administreză consistoriul metropolitan, ca senat epitropesc, sub controlul și inspecțiunea congresului național-bisericesc pe baza statutului organic, a concludselor, regulamentelor, sau statutelor speciale, votate sau cari se vor vota spre acest scop prin congresul național-bisericesc.

§. 35. Totodată consistoriul metropolitan, ca senat epitropesc, decide în ultima instanță cauzele epitropesci din parohia, protopresbiterat și eparchia, în cari este admisă apelabilitatea, și cari sunt enumerate în §. 30 din regulamentul de față.

§. 36. Între altele, în administrarea averii și a tuturor afacerilor epitropesci dela metropolă, servesc de normă și pentru senatul epitropesc metropolitan toate dispozițiunile prescise pentru senatul epitropesc eparchial.

Dispozițiuni transitorie.

§. 37. Regulamentul present intră în vigoare la 1 Ianuarie, 1898.

Totodată la acest termen es din valoare toate regulamentele, normativele și alte instrucțiuni metropolitane sau eparchiale contrare cu dispozițiunile din regulamentul de față.

*

Nr. 107 Congr. 1897.

Votat de congresul național-bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, în ședința din 10/22 Octomvrie 1897.

Miron Romanul, m. p. Matei Voileanu m. p.
arhiepiscop și metropolit. notariu general congresual.

O trebuință a timpului.

Se întâmplă să auzim de multe ori, că prin unele comune de ale noastre se ivesc divergințe între preoți și învățători, și între aceștia și credincioși.

Nu încapă nici cea mai mică îndoielă, aceste divergințe nu sânt bune, — și deci este de lipsă, ca să-ne lămurim asupra lor, și să contribuim cu toții de cu bun timp a-le face să înceteze.

Pentru orientare amintim de acum, dela început, că divergințele de această natură sânt un feliu de buruienă streină, și la noi, la români nu au nici basă, nici rațiune de existență. Aceste certe s'au ivit în apusul Europei de odată cu curentele anticrești-

neșci și cu ideia școlii fără confessiune. Cu începere din vécul al patruspredecelea și al cincispredecelea adevărat s'a produs la toate popoarele din apusul Europei o mare nemulțămire și chiar ură formală în contra ținutei papilor și în genere în contra ținutei bisericii romano-catolice. Această nemulțămire și ură a izbucnit în o formă acută în reformațiunea lui Luther și Calvin; s'a dezvoltat și alimentat apoi prin revoluțiunea cea mare franceză și prin curentele anticreștinești formate cu deosebire în Anglia și în Germania.

Din această ură ce s'a produs în decurs de mai multe veacuri între elementul mirean, între statele din apusul Europei, și între biserica romano-catolică, s'a plămădit apoi ideia școlii fără confessiune, matriculele de stat, căsătoria civilă și neconfesionalitatea. Și îndată ce s'a plămădit și activat școla fără confessiune în apusul Europei, este natural, că între aderenții acestei școle și între biserică și organele ei, s'au format divergențe principiale în detrimentul societății și al educațiunii, divergențe, la a căror împăcare lucrăză astăzi din răspuțeri ómeni de valóre chiar din motivul, că s'a constatat, că ómenii încep a-se convinge, că ele duc la destrămarea societății.

La noi mulțămirea lui Dumnezeu, astfel de divergențe principiale nu există nici între preoți și învățători, și nici între aceștia și credincioși. Din contră nouă românilor de ori-ce categorie și pozițiune socială, biserica și școla ne sânt tuturor de o potri-va cea mai scumpă moșcenire, rămasă din bătrâni. Biserica noastră fiind după natura și organizațiunea ei națională s'a identificat, a trăit, și a suferit totdeuna alături cu poporul, împărțășind durerile acestuia, și bucurându-se de bucuriile lui. La noi școla confesională în forma ei de astăzi, s'a susținut, și s'a dezvoltat prin biserică și popor deopotrivă și în deplină conformitate cu trebuințele bisericii și poporului, cari trebuințe sânt aceleași și ale bisericii și ale poporului.

Nefind deci la noi divergențe principiale între organele bisericii și școlii noastre și între popor, — micile nențelegeri, cari se ivesc din când în când pre alocuria, așa ni-se pare nouă, sânt un feliu de mici certuri în familiă, cari ca atari se pot aplana foarte ușor. În ori-ce familiă se pot ivi, și se ivesc faptice mici divergențe; dar interesul cel mare ce-l pórta membrii aceleia față de nimbul și renumele familiei, precum și interesul pentru prosperarea familiei le face mai curând, seau mai târziu, să încete, și să dispară.

Constatând faptul, că la noi, în societatea noastră, nu există divergențe principiale, pentru delăturarea micilor certuri în familiă, ce se ivesc în societatea noastră, așa credem, că este de lipsă, să privim și să judecăm asupra modului, în carele ele se ivesc cu greutatea, ce o reclamă serioșitatea cauzei. După observările, ce am putut face în această privință credem, că nu greșim, dacă cu teză am afirma, că aceste mici certuri, — provin din împrejurarea, că prin contactul nostru cu lumea și cu cultura apuseană, și mai și prin alte împrejurări, — s'a străcurat și la noi un duch pré lumesc în toate afacerile, și prin această am deraiat puțin și fără să băgăm de seamă dela nenșelătoriul nostru mod de gândire și acțiune moșcenit dela bătrâni. În trecut, așa găsim noi semnat în istoriă, că întregă viața noastră publică și toate cestiunile mari erau privite și judecate de regulă numai prin prisma intereselor bisericii. În bătrâni așa a fost: clerul și fruntașii mireni, mai înainte de a începe vre-o acțiune, de regulă se întrebau mai înainte de toate, — cari sânt interesele bisericii, și numai după ce își dedeau seamă în deplină măsură asupra acestei întrebări, procedeau mai departe, — de órece la noi conservarea și apărarea neamului s'a privit, și a fost faptice pendentă de conservarea și ocrotirea intereselor mari ale bisericii.

Din această legătură nedespărțită a conservării neamului cu biserica și cu interesele mari ale bisericii, s'a plămădit și s'a dezvoltat în forma ei de astăzi școla noastră confesională, — cu scopul știut ca printr'enska să creșcem generațiunile viitoare în modul de gândire și judecată creștină, urmărit de bătrâni în decursul veacurilor.

S'a întâmplat însă, precum am amintit mai sus, că prin contactul nostru cu cultura apuseană și prin volburile și vârtejurile împrejurărilor se se străcóre în societatea noastră un mod de gândire pré lumesc și cu el împreună un duch de emulațiune după un feliu de antăiatate; ér emulațiunea, de carea vorbim, promovéză numai atunci mersul lucrurilor spre bine între ómeni, dacă toți de o potrivă sânt conduși de un mod unitar de gândire și acțiune. Chiar din cauza duchului lumesc, de carele vorbim, la noi se întâmplă din când în când se se conturbe prin cestiuni mărunțele și lucruri de a doua mână, acest mod unitar de gândire și acțiune; ér această împrejurare produce aproape totdeuna divergențe. În fie-care om există adevărat tendința de a însemna ceva și a-se valora pre terenul vieții publice. Acés-

tă tendință este neapărat o tendință nobilă și de prețuit, dacă ea se pune în aplicare, și se realizează într'un mod nimerit și în spirit creștinesc. În punctul acesta însă chiar din cauza ducului lumesc, de carele vorbim, așa ni-se pare nouă, s'a străcurat în societatea noastră un felu de imbulzélă și un felu de lipsă de paciență, carea apoi de regulă produce divergențe între ómeni.

Este astăzi în lume, și din lumea mare s'a cam străcurat și la noi moda, că ómenii ascéptă, ca și cel mai mic lucru bun s'evêrșit s'li-se recunoscă, și s' fiă laudați pentru el, și dacă acésta nu se întemplă, seau nu se întemplă în forma, în carea au acceptat denșii, supêrarea este gata. Se întemplă apoi și viceversa, și anume, că tocma ómenii, cari față de sine și față de faptele lor aruncă ușor l udele, — sânt de o severitate neiertată față de mici greșeli ale altora, și se'nțelege de sine și acésta împrejurare produce supêrare și divergențe între ómeni. Unul se supêră, că nu este lăudat, cum a acceptat dênșul, altul, că a fost batjocurit, pentru o mică greșélă; ér din acest soi de supêrare se nasc de regulă divergențe, cari apoi se alimentéză prin un rêsboiu de vorbe de multe ori nesfêrșit, prin polemii personale prin jurnale, și altele, așa încât pentru astfelu de cestioni mărunțele se consumă mulțime de puteri și de timp, ér cestionile mari se negligă și sufer.

Pentru a-ne emancipa de acésta zadarnică cheltuiélă de timp și de puteri există numai o singură cale, și anume: a-ne însuși o judecată mai obiectivă creștinéscă, și adecă a-ne deprinde ca în conformitate cu doctrina nenșelătoriă a bisericii, în judecata noastră se fim cât mai severi, când pronunțăm judecată față de noi și de faptele noastre, și cât mai indulgenți, când pronunțăm judecată față de alții.

Acésta judecată creștinéscă obiectivă este după noi cea mai însemnată și cea mai urgentă rebuință a timpului în care trăim, deóre-ce printr'ênsa vom poté s' realizăm douê cășciguri fórte însemnate și anume: pre de o parte vor înceta divergențele ce astăzi se ivesc din când în când între noi, ér pre de alta vom potea, s' revenim la modul de a privi și judeca tóte cestionile, cari ne privesc prin prisma intereselor mari ale bisericii. Mai avem apoi un alt interes și mai mare, carele ne impune a-ne însuși acésta judecată obiectivă creștinéscă, și anume interesul aperării și conservării neamului nostru, prin

creșcerea tinerimii în virtuțile bătrânilor și înaintașilor nostri, și în spiritul bisericii.

Sânt dară mari interese la noi, ca s'ne însușim acésta obiectivă judecată creștinéscă, pentru că avem mulțime de lucrări însemnate, cari ascéptă o grabnică resolvire, și pentru a căror resolvire de lipsă este s'ne însușim un mod unitar de gândire și acțiune.

Felicitări de anul nou în Sibiu.

Din incidental anului nou asesorii consistoriali, profesorii seminariali și o numărósă inteligență din straturile societății române din Sibiu, s'au prezentat la Exelenția Sa I. P. S. D. Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul, și prin o cuvântare rostită de părintele asesor consistorial Zaharia Boiu, a felicitat pe înaltul prelat al bisericii române.

La acésta felicitare Exelenția Sa a binevoit a răspunde urmatóarele:

Stimați Domni și frați!

Vê mulțămesc din inimă pentru bunele simțăminte, cari mi le manifestați și astădată la încheerea unui an solariu și la începerea altuia nou, cari simțăminte — Vê mărturisesc sincer — 'mi sunt fórte prețioase, pentru-că ele întăresc tot mai mult legăturile intime, cari în interesul mai înalt al bisericii trebuie s' existe între archiereu și între clerul și poporul concređut archiepăstoriei lui.

Este simțită necesitatea de a se întări aceste legături mai ales acum, când după esperințele din timpul din urmă s'au ivit în unele părți ale archidiecesei noastre simptome îngrijitoare, cari amenință solidaritatea credincioșilor nostri și tăria lor în credință, ba ici-colea se ivesc chiar ca unele porniri anarchice, nutrite de unii din clasele mai inteligente, cari voiesc cu ori-ce preț s' aducă la triumf vederile și dorințele și póte și alte interese ale lor, fie chiar cu rumperea legăturilor bisericesci, în cari au trăit și murit bunii și străbunii lor.

Sunt aceste aparițiuni triste, cari dovedesc, că sub influințe străine încep a degenera instituțiunile statutului nostru organic, de cari urzitorii lui au legat atâtea frumoșe speranțe și cu cari în anii primi ai vieții noastre constituționale bisericesci ne puteam cu tot dreptul mândri față cu alte biserici din patrie.

Spre delăturarea rêuului acestuia, ori unde s'ar ivi el, avem s' conlucrăm toți, cari ne adăpostim în sinul sântei noastre biserici, cu deosebire au a lucra organele centrale ale archidiecesei noastre, și acésta lucrare trebuie s' fie cu atât mai solidară, cu cât nu e nici o indoială că ori unde se ivesc unele mișcări de felul acesta, deodată cu ele se ivesc și apostolii lui Antichrist, cari sunt dușmani neadormiți și neîn-păcați ai ortodocsiei noastre.

Anul din urmă economic a fost unul din cei mai neroditori, putem dice, el a fost și este foarte deprimătoriu pentru țeranii noștri, și a avut urmări grele și pentru celelalte clase ale populațiunii; eță dar o ispită nouă pentru poporul nostru, și eță o ocasiune bună pentru dușmanii bisericii noastre, ca să desminte pre popor și să-l îndemne la ietăcire, spre a scăpa de micile sarcini, ce i se impun pentru susținerea bisericii și a școlei, precum și a organismului superior bisericesc.

Să sperăm însă, că fiind toți cei chemați ai noștri cu priveghere și cu grije pentru popor, ne va succede și în anul nou, în care am intrat, a susține respective a restabili și a întări pacea și armonia internă în viața noastră bisericescă, și a promova interesarea generală pentru progresarea credincioșilor noștri în cultură și moralitate, la ce Vă rog în prima linie să conlucrați și frațiiile Vostre, poftindu-vă în acest scop depline puteri trupesci și sufletesci și binecuvântarea lui Dumnezeu.

D I V E R S E.

* *Servitiu divin.* În serbătorea Botezului Domnului din anul curent ca și în anii anteriori s'a celebrat în biserica catedrală din Arad sânta liturgiă și sfințirea apei prin Pré Sfinția Sa părintele Episcop al Aradului Ioan Mețian asistat de preoțimea din localitate, în ființa de față a unui public numeros, carele în conformitate cu frumosele noastre datine religioase venise în casa lui Dumnezeu să-se împărtășească de darul lui Dumnezeu, ce se revarsă în această sfântă și asupra credincioșilor prin împărtășirea și stropirea cu apă sfințită întru amintirea serbării Botezului Domnului în riul Jordanului. A fost impunătoriu și înălțătoriu de inimă servitiu dumnezeiesc, și-și va afla ródole sale în un creștinesc mod de gândire și acțiune al credincioșilor.

* *Felicitări.* În ziua sfântului Ioan Botezătoriu din incidentul aniversării zilei onomastice a Prea Sântiei Sale, s'au prezentat la Pré Sfinția Sa părintele Episcop Ioan Mețian, membrii Consistoriului, corpul profesoral dela seminariul diecesan, reprezentanța comunei bisericesci din Arad, șefii autorităților civile și militare, și mulți onorațiori din oraș — dorind Pré Sfinției Sale ani mulți fericiți, ca să pótă continua rodnică activitate depusă întru promovarea marilor interese ale bisericii și poporului.

Asociându-ne și noi acestor felicitări rugăm pre Dumnezeu, ca pre Pré Sfinția Sa să-l țină întru mulți fericiți ani!

* *Anul nou în Caransebeș.* Din incidentul Anului nou P. S. S. Domnul Episcop diecesan, Nicolae Popea, a binevoit a primi felicitările membrilor Consistoriului diecesan, a Preoțimii din loc, a Corpului profesoral dela instituttele diecesane, a amplotiaților dela librăria diecesană, cari toți s'au prezentat sub conducerea P. C. S. Domnului Archimandrit Filaret Musta. P. S. Sa

a mai fost felicit de oficianții Comunității de avere, conduși de președintele ei Di Ilie Curescu, apoi de reprezentanții Corpului oficeresc, a Magistratului orașenesc și de alți onorațiori.

* *Serbătore școlastică.* În presera serbătorii sfântului Ioan Botezătoriu, Patronul seminariului diecesan din Arad, s'a ținut în sala mare a seminariului diecesan serbătorea școlastică îndatinată. Cu această ocasiune corul seminarial a executat mai multe cântări, ér directorul seminarial Augustin Hamse a ținut un discurs, în carele arătă însemnătatea serbătorii în genere, și în special importanța ce o-are privirea și intuirea vieții patronului asupra dezvoltării ulterioare intelectuale și morale a elevilor. Sfântul Ioan, dise vorbitoriu, a implinit pre pământ o misiune dumnezeiescă, pregătind popórele prin botezul pocăinții, — ca să vadă, se cunósca și se înțelégă lumina și darul réversat întru prisosința pre pământ de Dumnezeu asupra lumii prin venirea Mântuitorului pre pământ, și astfelu să pótă cunósce calea și mijlocele, prin cari să-și pótă căștiga bună stare și fericire vremelnică și vecinică. Același Mântuitoriu petrece vecinie în mijlocul nostru prin sfânta Lui biserică, vecinie luminând cu lumină cerească prin sfânta sa evangeliă mintea și inima popórelor, și împărtășind prin sfințele slujbe și sfințele așezăminte ale bisericii sale popórelor darul și ajutoriu său, indispensabil pentru o viață, prin carea să potem obținea bunăstare și fericire. Misiune dumnezeiescă au a implini în mijlocul poporului și preoții și învătătorii, și anume a-se face pre sine vase și organe alese în servitiul acelei lumini cereșci, cuprinse în evangeliă pentru a conlucra cu fapta și cu cuvântul, ca învățăturile cuprinse în evangeliă Domnului să afle pământ bun și roditoriu în inimile credincioșilor.

Timpul, în carele propagă sfântul Ioan în jurul Jordanului botezul pocăinții este un timp, în carele se sêmția o mare decădință a moravurilor. Prin credința și ținuta sa însă sfântul Ioan biruiesce greutățile timpului, pentru ca să-și vadă, și încetățenescă pre pământ principiul, că prin credință, prin o ținută dirigiată de credința în Dumnezeu se pot birui ori-ce greutăți. Faptul acesta ne inspiră convingerea, că dacă preoții și învățătorii își-vor însuși cunoscințele trebuincioase, și se vor arma cu tăria credinții, — vor poté birui ori-ce greutate ce li-se va pune în cale, și vor poté plini misiunea, carea Dumnezeu și sfânta lui biserică li-o incredințeză în sinul poporului. Cunoscințele spirituale sânt puteri de lucru și când aceste puteri de lucru, sânt conduse de credință, — atunci ele își-dau totdeauna ródole lor întru creșterea poporului în spirit creștinesc și întru înaintarea lui pre tóte terenurile vieții.

Dar pe sama s. bisericii. Economul din comuna noastră Nereu, Eremie Mezin și soția lui Marta din simț de pietatea creștinescă au împodobit din avutul lor sfânta noastră biserică, cu un foarte frumos ornat preoțesc complet în preț de 125 fl. v. a.

Primescă pre această cale cele mai sincere și călduróse mulțămiri a-le comunei noastre bisericesci Nereu, poftindu-le dela bunul Dumnezeu viață lungă și fericită atât

lor cât și familiei lor, ca astfel și în viitor se mai p^otă manifesta acest frumos simțem^{en}t religios. — Nereu, 18 Ian. n. 1898. Silviu Bichiceanu parochul Nereului.

* **Compozițiunile regretatului Cipriu Porumbescu.** Familia prea timpuriu decedatului nostru compositor C. Porumbescu, condusă de o parte de înaltele sentimente ale pietății, de altă parte satisfăc^{en}d unor dorințe de mult exprimate a decis editarea frum^oselor compozițiuni ale neuitatului nostru Porumbescu. Până acum au apărut 6 fascicole și anume: I. Imn de urare dedicat I. P. C. Sale d-lui Arhimandrit și Vicar general Dr. Vladimir de Repta. II. Hora Prahovei dedicată d-nei Elena Dobrinun. Rădulescu (soția d-lui avocat Dr. George Dobrin din Lugos). III. A căd^ut o rață lină, dedicată d-nei Matilda Ponin, Cugler. IV. Fluturaș de noapte dedicat nep^otei sale Aurora Milovan, V. Frunză verde măr-gărit, dedicată d-lui Dr. George Crăinceanu. VI. Pe câmpurile Stupcei, dedicată d-nei Hortensia de Costin n. de Popovici. Fascicolele esecutate în institutul litografic F. M. Seidel din Lipsca se presentă f^orte frumos av^{en}d în frunte bine succesul portret al compositorului. Fascicolul costă numai 25 cr. (50 bani) și se p^ote procura prin librăria Romuald Schally, Cernăuți (piața principală.) Colecțiunea se continuă și vom ține în curent publicul nostru cetitor despre fiă-care apariția.

* **Cestiunea Dreyfuss în Franța.** Înainte cu trei ani a fost condamnat un căpitan cu numele Dreufuss la degradare și temniță pre vi^oț^ă din motivul, că în contra lui s'au constatat, că a trădat streinilor secrete de ale armatei franceze. În t^omna trecută un membru din senatul francez a cerut revisiunea procesului, sub cuv^{en}t, că căpitanul Dreyfuss ar fi fost condamnat pre basa unor acte, cari nu emanăză dela d^{en}sul. Cestiunea însă privindu-se ca afacere judecată prin forul competent nu s'a dat loc revisiunii. Au întrev^{en}it însă în fav^orea lui unele jurnale, precum și scriitoriul Zola, carele prin scrierile sale și-a căscigat un însemnat renume literar și astfel în ac^{es}tă afacere a luat o direcțiune ale cărei urmări astăzi nu se pot preved^e. Zola a scris între altele două epistole senzaționale în ac^{es}tă afacere, și anume: una adresată cătră Franța, ér una adresată președintelui republicei franceze. În cea d^{an}tăi epistolă Zola, carele ca scriitoriu aparține curentelor și direcțiunii anticrestinesci, a dechiarat între altele, că t^otă afacerea în contra lui Dreyfuss ar fi fost înscenată și pusă la cale de ierarchia bisericii romano-catolice pentru a provoca în Franța ură în contra evreilor, ér în a două atacă pre președintele republicei, pre mai mulți membrii ai guvernului și pre mai mulți militari de pozițiune înaltă. Pășirea lui Zola a produs în Franța rea impresiune, și din cauza ac^{es}tă s'au înscenat atât în Paris, cât și în alte orașe din Franța demonstrațiuni pentru armată și în contra lui Zola și în contra evreilor; ér guvernul a luat hotărîrea s^e dea pre Zola în judecată pentru vătămările cuprinse în epistola adresată cătră președintele republicii.

* **Ștergere de dare.** Precum cetim în foile din Pesta, guvernul țării în ținuturile atacate deja de lipsă

și de f^ometo, a descris din contribuțiune suma de 5 milioane o sută optzeci de mii floreni

* **Bandă de jefuți ori.** Poliția din Pesta a descoperit țiilele trecute o bandă, care a jefuit mai mulți ómeni terorizându-i, că dacă nu le vor da bani, îi vor ataca în jurnale, și vor descoperi secrete, cari fi vor face de rușine în fața lumii. Intre membrii acestei bande a fost un jurnalist, care redigia o f^oie-revolver ér soții lui mai multe persóne catilinare, bărbați și femei, cari îi de-deau ajutoriu întru împlinirea acestei meserii. Ac^{es}tă descoperire a făcut mare senzațiune în capitală, și publicul așteaptă în nedumerire rezultatul cercetării. Membrii acestei bande suut deja arestați și puși la locul lor. — Este un semn trist al timpului, dacă decădița moravurilor a ajuns atât de departe, încât pe ac^{es}tă cale s^e pot jefuți ómeni.

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

F^oia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Ianuaru stil vechiu 1898 deschidem abonament nou la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domnii abonenți de până acum, cari doresc a av^e f^oia n^ostră și pe viitoriu, se binevoiesc a trimite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĚTATE:

PE UN AN 14 franci.
„ 1/2 „ 7 fr.

Spr^{ij}inul moral și material, de care până acuma s'a bucurat f^oia n^ostră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldurate precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

Concurs.

Pentru deplinirea parohiei vacante de a III-a clasă Ierneva și filia Vața de Jos protopresbiteratul Halmagiului s^e eserie concurs cu termin de alegere 30 de țiile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa ac^{es}tă parohie suut avisați ca recursule prov^ođute cu t^ote documintele prescise, adresate comitetului parochial până la 40 Ianuaru a. c. ale trimite protopresbiterului subscris în Halmagiu.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine; IOAN GSOZA, m. p. protopop